

Ms

dominica

montana

pascche tit

Ms

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN;
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

De 7.

T.
ze
II.
L
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
XII.
XIII.
XIV.
XV.
XVI.
XVII.
XVIII.
XIX.
XX.

INDEX SCRIPTORUM OMNIUM

Uoluntate hoc comprehensorum ..

- I. Gratulatio ad Christiam II. Electa.
zem Saxonie Jacobi Schulte I. V. D.
- II. Oratio Parentalis Jacobo Friderico Duci
Lign. ac Bregense Bregae Sabita.
- III. De Vita et Morte M. Lavhami.
- IV. Oratio fidei De Christiano I. Electore
Saxonie. Matthaei Presteri.
- V. Oratio I. Hummi Sabita Wuehga in anno
Jubilaeo. 1.
- VI. Oratio fidei ibidem Sabita. 2.
- VII. Oratio D. Person. 3.
- VIII. Oratio D. Schatomis. 4.
- IX. M. Schmitt. 5.
- X. Rhodomanii. 6.
- XI. D. Zangeri. 7.
- XII. Tyrenologia D. Hutteri de Vita Hummi.
- XIII. Examen D. Hummi Praefationis Collo.
q. Bauarii.
- XIV. Exoro nro Salis M. Martini
- XV. Colloqum Graevii.
- XVI. Theses Theologicae de Communi coe
Iohannatus Matorii.
- XVII. Disputatio De Geni Dni Frantzii.
- XVIII. Disputatio D. Gesneri ex Genesi.
- XIX. Decar Questionum Medicarum
D. Petisci.
- XX. De Natura Spiritus Theoretica D.
Petisci.

- XXI. Disputatio de iusticiis Testa.
menti D. Hummi.
- XXII. De Condiendis Testamentis D. Ambrasi.
- XXIII. Barabasi Lynica Propetia Jona.
M. Loretanii.
- XXIV. Gratulatio Clingerii Imperatori dicata.
- XXV. Ingressus Wuehga in M. Uoiti.
- XXVI. Gratulatio in Nabelem I. Rodolphi
Principis Anhaltini Ambrasi et in XXI
eius de M. Uoiti.
- XXVII. Elegia Rodolphi Bertramii.
- XXVIII. Elegiam obitum Johannis Bra.
nesti Principis Anhaltini M. Fertschii.
- XXIX. Epitaphium Johanne Georgium
Principis Anhaltini Rospri ab Aeterna
- XXX. Armeno Colure Teobmanni.
- XXXI. Her Anhaltinum M. Selini.
- XXXII. Epitaphium in Wipstas Rodol.
phi Principis Anhaltini M. Fertschii.
- XXXIII. In Doctorato Jacobi Hebergsi.
- XXXIV. In Wipstas Hoosmanni.
- XXXV. In Wipstas Alberti a Wittenau.
- XXXVI. Johannis Cusii.
- XXXVII. Christi am Pinc Kouu.
- XXXVIII. Martini Zelii.
- XXXIX. Johannis Gypbii.
- XL. Johannis Modeleri.

XLII. Kristini Wolfgangi à Berzen.
XLIII. Petri Mattison Wesenbarii.
XLIV. Andrea Orlovitii.
XLV. Jacobi Imgeij.
XLVI. Gualterii Rudigeri.
XLVII. De Olivo Bernharti Miussii
Anhaltini Berghami.
XLVIII. D. Andrea Ranzari.

^{xix}
DECAS
Quæstionum Medico-physicarum
DE
VENENIS IN GENERE.

Quas

D. O. M. A.

SVB PRÆSIDIO

CLARISSIMI ET DOCTISSIMI VIRI,
Dn. SIMONIS PETISCI, M. D. MATHEMA-
tum in Celeberrimâ Heidelberg. Academia Pro-
fessoris, Facultatisque Philosophicæ ibidem
pro tempore Decani spectabilis; Pa-
troni sui observandi,

*Publico Philosophorum & Medicorum examini
subiicit*

TOBIAS HERVVIGIVS Servestanus,
Φιλίατῆρ. P. C.

Ad diem XXVI. Ianuarij.

IN AVLA MEDICA.

HEIDELBERGAE,
E Typographeio Iohannis Lancelloti.

C I O I O C V.

*Ornatiss. Viro,
Dn. Joanni Breiten-
bario, p. fratri
suo cariss*

17

Autor

ILLVSTRISSIMIS
ET GENEROSISSIMIS
PRINCIPIBUS, AC HEROIBVS
INCLYTIS,

Dn. IOHANNI GEORGIO,
Dn. CHRISTIANO,
Dn. RVDOLPHO,

Fratribus: Principibus Anhaltinis, Comitibus Ascaniæ, Do-
minis Servestæ & Bernburgi &c. Dominis suis elementis.

*M*agnanimi Heroës, quibus Ascanis ora superbit,
Numine sub quorum Sacra Forumq; vigent!
Pro Strenâ vobis faustum qua nunciet annum,
Exiguum munus nostra Thalia sacrat.
Vos solitâ bonitate boni mea prima pericla
Consulte, & placidâ fronte favete mihi.
Si superest aliquid Lachesi, geminaque sorori,
Quod possint fufis addere Fata meis:
His etiam maiora dabo. Sic flumen in altum
Cernimus augeri qui modo rivus erat.
Fallor? an optato mea figitur anchora portu?
Non frustra saluunt viscera, corq; micat.

V. V. V. C. C. C.

Subiectis. civis.

Tob. Herwigius Anhalt.

Qu: I. An Medico & Philosopho
de venenis agere liceat?

Nam dubitãdi Plinius dedit, qui lib. 30. cap. 16. Aristotele in magnã incurrisse infamiã, memoria prodidit, quòd Venenum Aqua Stygis, fontis ad Nonacrin Arcadia, non nisi vngulis mularum, aut vasis ex iis confectis (reliqua. n. corrodebat omnia) contineri posse docuerat: siquidem iis postea aquis ex insidiis & scelere Antipatri Alexander è medio sublatus esse creditur. Unde Ant. Caracalla Imp. Alexandrum non sine culpa Praeceptoris interuisse suspicatus, & Aristotelem, & eius sectatores capitali semper odio persecutus est, adeò ut illius libros omnes igni abolere voluerit: hos verò Alexandria Egypti omnibus privilegiis exuerit. In hunc modum Gal. 3. de caus. procat. refert, novercam à Medico emtum venenum, dedisse seruo, ut propinaret pruvigno: mortuum hunc esse, & scelere palam facto, non seruum duntaxat & novercam, sed & Medicum poenas dedisse. Ita Mercurial. l. 1. de ven. Theophrastum taxat, quòd l. 9. hist. plant. c. 16. 17. modum tradidit parandi aconitum ad inevitabilem, & cicutam ad celerem interitum: Unde concludi posse videtur, Venenorum noticiam abolendam esse, ut nefario sceleri occasio pracidatur. Verum enim verò, ut veneficij quidem scelus omnino execramur, ita cognitionem naturae venenorum, à ad preservationem quàm ad Curationem, Medico planè necessariam esse affirmamus: ut ille nimirum alios pramonere possit, ne venenis inscij pro alimentis utantur, veluti rusticum radicibus cicutae pro radicibus sylvestris pastinacae comestis in vita periculum incidisse, refert Matthiolus: Et Serveste Anhaltinorum tres pueros seminibus hyoscyami pro papaveris semin. devoratis ad insaniam redactos meminimus. Quare commendatione potius, quàm reprehensione digni sunt, Nicand. in Ther. & Alexip. Discor. lib. 6. & eius Comm. Matthiol. Aëtius, Avicenna, Arn. Villanovanus. P. Apponensis, Cardanus, Mercurialis, & alij, quot quot doctissimis suis commentariis

Venenorum naturam, vires, symptomata, Praecautiōem & Curationem posteris tradiderunt, ex quibus instar apicularum, in succum & sanguinem nostrū vertere possimus, quae ex usu nobis fore crediderimus. Taceo, quod casus venena in usum salubrē converterit, ut de vino viperino monet Gal. 11. simpl. De scorpione, 3. loc. aff. 7. Sic Cantharides in hydropē & suppressione urinae: Euphorbium in peste, & haemorrhoidibus proliciendis adhiberi solent. Aliud itaq; est, scire & tradere naturam & usum rerum naturalium: aliud tradere abusum. Usus scire & tradere licet, quantum ad salutem, non quantum ad perniciem. Abusum, a. scire, malum. Docere pejus, scribere pessimum.

2. Quid & quale sit Venenum.

Patebit hoc ex veneni definitione & divisione. Definimus, quod sit pharmacum seu medicamentum exitiale, quod totā sui mixtionis ratione, & hinc emergentibus proprietatibus, animantium, imprimis, a. hominis naturae, vel temperamento, vel toto genere est infestū, eam corrumpens, vitamq; destruens. Pharm. dico exitiale, quod Graeci φάρμακα κακοῦργον, θανατοῖσιμον φθορόποιον etc. vocant: Est enim τὸ φάρμακον ἐκ τῶν μέσων, tam venenum, quam eius remedium denotans. Ita certe Homero 4. ὄδυσ. φάρμακα ποικίλα μὲν ἴσθ' ἀμειγμένα, ποικίλα δὲ λυγρὰ. Ac consentit ipsa Etymologia, cum dicatur, qu. φέρον τ' ἀλγος, medelam, vel τὸ ἀλγος, dolorem. Deniq; medicamentum planē in hunc sensum definitur 1. simpl. 1. & 3. simp. 4. quod sit ἀλλοιωτικὸν τῆς φύσεως: cum alimentum sit ἀύξητικὸν τῆς οὐσίας; Per totam a. mixtionis rationē intelligimus ἰδιοσυγκρασίαν temperamenti in certa materia, qua habet rationem formae ipsius veneni, quā venenum est venenū, de qua re alibi plura. Dividuntur, a. venena variē. Primò, n. Diosc. secundum materiam subiectā, in quā malignitas venenata haeret, alia ex mineralibus seu fossilibus sumi docet, ut Antimonium, Arsenicum: quibus accensentur ab aliis Adamas & Magnes: sed minus rectē, si Garzia ab Horto fides habenda. Alia ex Vegetabilibus, quorum vel folia & herba in usum veniunt, ut aconitum, cicuta, vel semina, ut hyosc. Coriād. vel succi, ut opium, opocarpasum. succ^o lactuca in nimia quantitate sumtus teste Gal. 3. simp. 18. vel radices, ut chamaleon, nappellus: Vel deniq; ex animalibus: Et tunc vel ipsa integra animalia & eorum membra aut in pulverē redacta, aut in sanie liquata exhibentur, ut viperæ, Cantharides, bufones, Salamandra, Sanies viperina: Carnes quadrupedum rabidorum, fulmine tactorum, aut peste extinctorum: testibus Fernel. 2. de abd. r. c. 14. Matth. in Diosc. l. 6. item Cerebrum Cati, extremum caudae cervinae, & c. Vel eorum humores, ijq; aut alimentarij, ut sang. Tauri, quo perit: Themistocles. Sanguis Cati, viperae. Aut corrupti, ut sanguis mēstruus corruptus, cuius maleficium descripsit Plin. lib. 7. c. 15. lib. 28. c. 7. Semen putrefactum.

Etum. Lac in mammis concretum. Pus in bubone pestilentiali genitum (quo
usi sunt Vespillones Lipsenses ad luis seminarium propagandum) Sanies bubo-
num morbi Gallici, &c. Vel eorum Excrementa, ut saliva Canis rabidi, Vi-
pera, & aliorum serpentum, in primis eius, qui à sputi virulentia insigni Ptyas
dicitur. Itē urina bufonum & glirium præsertim stimulo venereo agitatorum.
SECUNDO, ab utendi modo. Alia assumuntur intrò, sub alimenti vel me-
dicam. specie: Alia extrinsecus admoventur, & per singula sensoria corpo-
ri se insnuant. Sic Basiliscus, & Catoblepas dicta bestia, oculorum acie mali-
gna & sibilo tum homines tum alia animantia interficere dicuntur, Gal. l. de
ther. ad Pis. Plin. l. 8. c. 21. Solin. c. 30: De quo tamē dubitat Matth. in 6. Diosc.
cum Galeno 10. simp. 1. Ita fascinatio fit oculis malignis & lippis. Auditu le-
thalis esse creditur serpens in Nubia, qui Regulus dicitur. Agricola verò
vulnus à serpente immissum oris suctu curare tentatē, solo sanguinis vel sa-
niei effluentis gustu mortuum concidisse, testatur Matth. in præf. in 6. Diosc.
Odore infesta est Taxus arbor: quò pertinent vapores metallici, specus sub-
terranei, lacus, paludes, mephitim tetrā exhalant. Quo referrī possunt vapo-
res crassi in cellis vinariis aut mustaceis contenti. Item Chirotheca maligne
perfumata. Flores omnis generis subtili veneno infecti, &c. Tactu deniq; exi-
tialia sunt, quæcunq; vel cutim integram erodunt, & putrefaciunt, ut Catha-
retica & septica. v. g. Mercur. præcip. Arsenic. Risogallum. Vel per occultos
meatus & poros sese osculis venarum & arteriarum insnuant, indēq; latius
serpunt: ut est, quod Ephippiis & stapedibus illitum in corpus infessoris pene-
trat. Ita vestes seminario luis uenereæ, pestis, lepra &c. infecta, alios homines
iis utentes inficiunt. Vel deniq; per vulnera corpori sese inferunt, quod fieri
videmus moribus venenatarū bestiārū, telis venenatis, qualia erāt Parthorū

Qui mortis lævo celerent ut vulnere caufas,

Omnia vipereo spicula felle linunt:

Ouid. l. de Pont. El. 2. Fiebant. n. ex sanie viperina, & cruore humano. Plin.
II. c. 52. Lucan. l. 3. Item succus Dorychnij. Diosc. l. 6. c. 6. Succus solani som-
niferi, & alia, quæ hic recensere nimis longum foret.

TERTIO, à facultatibus, quibus agunt. Alia manifestis utuntur qualita-
tibus, in summo gradu excedentibus, quæ propriè Deleteria dicuntur. Alia
occultis, quæ propriè venena vocantur: quemadmodum Gal. 3. simp. 18. 19. &
22. diligenter ea persequitur. Occulta. a. proprietates nihil aliud est, quàm pro-
portionata Elementorum mixtionis ratio; quam ἰδιοσυγκρασίαν vocant, quæ
cum plerumque nobis ignota sit, occulta dici consuevit: quamvis illam pro-
prietatem manifesta qualitates ut plurimum adiuvent: Sic in napello calidi-
tas, ad resolvendos spiritus & humores: In cicuta, frigiditas, congelando eos-
dem: &c. id quod h. l. pluribus explicari non debet.

3. Quo

3. Quomodo Venena actuentur, & in nos agant.

Cum medicamenta omnia non actu, sed potentiâ duntaxat talia sint, & non nisi à Calore nostro in actum deducantur, mirari aliquis possit, quomodo hoc fiat? Neg. n. videtur cōsentaneum, ut Calor noster, qui natura instrumentum est, veneno natura inimico, arma quasi suppeditet, & agere illud faciat. Dicimus ergo, Calorem nativum non per se, sed per accidens venena actuare. Dum. n. in conficiendo cibo, eoq; distribuendo semper est occupatus, necessario calefacit, quacunque in corpore reperit, & inter alia etiam venena: non quidem intentione natura, sed actione communi & sibi innatâ. Calidorū. a. venenorum actus facile prorumpit, cum sc. in vaporem qu. sponte suâ se convertat, hinc per totum spargatur. Frigida v. tum attenuatione, quia crassa, tum impulsionem ad motum egent, quia pigra: ut pulcrè docet Gal. 3. simpl. 18. & seq. Deducta. a. in actum quomodo agant, idem ibidem docet, modumq; ostendit duplicem, 1. ἀσφυγίας seu ἀκιννοίας Cordis. 2. σήψιν seu putrefactionem: quae tamē gemina causa ad unam reduci posset, Calidisc. innati, quod in humido radicali subsistit, extinctionem & dissipationem, quae mors est. Arist. de V. & M. c. 4. Calidum itaq; venenum ita calefacit, ut calorem innatum dissolvat, vel inflammando, ut Euphorbium: vel corrodingo, ut Lepus marinus, quo Titum Imp. à Domitiano fratre interfectum esse tradunt. Frigidum ita refrigerat, ut eundem calorem extinguat, vel congelando sanguinem & Cor, atq; ita motum & sensum aufrendo. v. g. opium, cicuta. Vel obstruendo meatus, ut spiritui aditus & exitus occludatur, v. g. gypsum, plumbū ustum: fungi. Siccum caloris nativi subiectum, sc. humidum radicale, exiccat, vel absumentum illud, ut Calchantum: vel dissipando, ut Risogallum. Humidum deniq; eundem calorem obruit, obrundit & suffocat. Venena recondite qualitatis ita afficiunt corpus, ut dum in eo actum suum secundum multiplicat, Facultatum actus secundus aboleatur, primum extra Cor, mox in corde: & nisi occurratur, actus quoq; facultatum primus. Ita nimirum pro actu secundo facultatum viget actus secundus veneni.

4. An venena certas corporis partes petant?

Testatur Gal. 1. κατὰ γένη 1. leporē marinum, pulmones, cantharides, vesicā, petere. Et 5. simpl. 19. dicit esse quadam Cerebri venena, quae copiosius sumta furorem excitent, ut Crocus, Coriand. myrrha & c. Idem habetur. 5. simpl. 28. Et de ther. ad Pis. Quae tamen loca cum grano salis, quod aiunt, accipienda. Cum. n. dicitur, Venena certis partibus inimica esse; non putandum reliquis partibus ea omnino non nocere, neq; Cor. vita fontem, efficere: sed statuendum, quod effectus eorum in partibus illis ad patiendum aptis natis illustriores sint & manifestiores. Duplicia ergo faciemus venena. Quaedā primariò ledunt
Cor:

Cor: secundario partes reliquas. Quaedam contra primario partem quandam determinatam, cui ob peculiarē facult. & ipsius partis dispositionem sunt magis inimica: secundario. a. Cor ipsum petunt.

5. Cur potissimum cor petant?

Ratio manifesta est, quod nimirum Cor sedes sit facultatis vitalis, qua per Spiritus vitales in univ. corpus sese diffundit, & membra singula vivificat: venena. a. natura humana sint infestissima; ut ex definitione patuit. Sive igitur spiritus vitales dissipentur, sive conspurcentur, vel alio quocunq. modo afficiantur, immediata mortis causa, est sublatio motus cordis secundum diastole & systolen: ita quidem, ut venenum calidum tollat motum deorsum (i. e. systolen) cum sc. ratione caliditatis tantum sursum vergat, & ita nutrimentum deficiat Calori: Venenum frigidum tollat motum sursum (i. e. diastolen) dum deprimuntur qu. ad infra Spiritus, & ita calor extinguitur, propter fuligines retentas. Venenum à tota substantia, si sit forma similis, tollat motum deorsum, cum sc. agat ad similitudinem magne flammæ in parvam. Sin dissimilis, tollat motum sursum, cum agat ad similitudinem veneni frigidi.

6. An venenum in corpore humano gignatur?

Veneni huius investigabimus. a. nov. materiale & efficiens. Materiale vel est contentum, vel continens. Contentum sunt omnes humores qui præter naturā corrumpuntur, & quidem tripliciter. 1. Vel enim mutantur in Excrementum simile excremento naturali, ut cum sanguis vertitur in bilem flavam. 2. vel in Excrementum præternaturale, v. g. in bilem vitellinam, aruginosam, atram. Nondum hæc venena sunt, quod natura humana nondum toto genere contraria evaserint: sed excrementa dicuntur, quatenus corpori alendo inutilia sunt, & purgātib. evacuāntur. 3. vel deniq. attingunt summum corruptionis præter naturā apicē, & natura humana cōtrariā induunt malignitatē, fiuntq. venena. Sic Gal. 6. loc. aff. 5. semen & sanguinem menstruum retentum venena evadere multis probat exēplis. Ac alibi morbos in corpore humano fieri asserit tempore breviori: Venena longiori. Continens sunt partes solide, quæ putrescunt veneno infectæ. Sic in gangrena emoriuntur partes solide, & pedentim vapor veneficus egrediens, alias etiam petit, tandemq. ad Cor accedens agrum interficit. Efficiens huius veneni unicum est, sc. Calor, qui autor est functionū, bonarum, si naturalis: malarum, si præternaturā. Estq. vel in continente, ut cum quis mordetur à cane rabido: inest enim humoribus. Vel in contento, v. g. in febribus pestilentialibus, scilicet in partibus solidis. Vel in utroque: ut cum morsus à Cane, etiam rabie corripitur: In humoribus. n. & partibus solidis igneus ille calor hæret.

7. An

7. An Veneno quis nutriri possit?

Tradit S. Empiricus, fuisse vetulam Atheniensem, quae 3xxx Cicuta sine periculo lesionis quotidie devoravit, quam historiam *ἡσέβη τὴν ἰώω* attingit Gal. 3. simp. 18. Avicenna quoque mentionem facit puella, quae veneno (Commentator napellum fuisse dicit) enutrita, tantā contraxerit venenositatem, ut concumbentes secum interficeret. Ac meminit Scal. Exerc. 175. sect. 1. filij cuiusdam Regis, qui ex usu veneni (cuius nomen non exprimit) adeo factus fuerit venenosus, ut musca solo suctu cutim perstringentes, turgida interierint. Unde colligi posset, ex quotidiano venenorum in parva quantitate usu, tandem iis aliquem assuescieri posse. Sciendum tamen, Veneno proprie sic dicto neminem nutriri posse: Re autem venenata posse. Cumque in rebus istis venenatis duplices sint portiones, & alimentales, & veneficae, possunt illae quidem cum in aliis animalibus, tum etiam in homine vinci à calore nativo, & partibus corporis assimilari. Haec verò non item; sed reponuntur in excrementa. Hinc est, quòd movent auctores, non tuto vesci licere ovis gallinarum, quae scorpiones comederunt: quòd sint venenata. Ac simile quid experimur in purgantibus, lac scilicet earum mulierum, quae scammonium, vel tale quid assumerunt, reddi purgatorium, quòd lac inter Excrementa utilia recensetur. Ita omnino puella ista (sit enim vera historia: licet Matth. dubitet.) amasios suos interficere potuit saliva, dum nimirum oscula figeret: vel cōgredientes secum semine suo: Vtrumque omnino excrementum est. Ita filius ille Regis muscas interfecit humore, dum nimirum illae exugebant tertia concoctionis Excrementum. Neque verò semper necesse est, ut partes solidae inficiantur: (licet longo tempore id fieri posse, libenter concedamus.) Cervorum enim & aprorum carnes, licet illi vulnerentur sagittis venenatis, comedi tamen solent, modo rite preparantur. Ac referri huc posset illud Arist. 4. sect. probl. 13. cum Iuvenes hircos olere docet, quando siccius temperamentum acquirunt: ubi certè fator ille non in partibus solidis, sed Excrementis tertia concoctionis haeret, ut liquet de eo, qui fertur Catullo

Valle sub alarum trux habitare caper.

8. An venena venenis antidota sint?

Affirmat Ausonius, cum de Eumpina (Jos. Scal. Eunnapià) adulter à sic canit:

Toxica Zelotypo dedit uxor mœcha marito

Nec satis ad mortem credidit esse datum.

Miscuit argenti lethalia pondera vivi,

Cogeret ut celerem vis geminata necem. Additque;

Ergo inter sese dum noxia pocula certant,

Cessit

*Cessit lethalis noxa salutifera;
Protinus & vacuos alvi petiere recessus
Lubrica deiectis qua via nota cibis. &c.*

Plin. etiam de Aconito lib. 27. c. 2. Ea, inquit, est natura, ut occidat hominem, nisi in ipso reperiat, in quod agat. Cum eo solo luctatur, velut pari intus invento, &c. Verum enim verò, non per se venena hoc præstant, sed per accidens: Quando enim aliud in corpore venenum reperiunt, sibi contrarium, aut humores vitiosos, ad quos proprietatem obtinent: tunc inter se quæ pugnans duo venena in corpore, ut homo sic per accidens seruetur. Ita nimirum Hipp. hinc inde nos monet, corpora sana non esse purganda, quòd purgantia si non reperiãt humores vitiosos, agant in laudabiles, sicq; molestiã corpori exhibeant. Multum a. hic facit expulsiua natura fortis, a veneno irritata: Itemque, proprietates Individualis corporum; quantitas quoque & vis veneni, quæ alibi fusius explicabuntur.

9. An non venena etiam purgent?

Distinctione hinc opus est. Quæ enim lenta sunt, & aliquandiu in ventriculo hærent, plerumque vomitum excitant, interdum etiam alvi deiectionem, irritatã scilicet facultate Expultrice per qualitatem aduersam. At quæ celerimè è Ventriculo ultra Epar in venas ad Cor & Cerebrum abripiuntur, non purgant: celerius enim distribuuntur in genus venosum, & arterias remotas, quam ut alvum moveant: idq; vel propter substantiæ tenuitatem, vel propter utilem succum naturã aut arte admistum, vel propter peculiarem causam, quã Cor & Cerebrum magis petunt. Deinde quæ violenta sunt venena, malignitate suã aut partium ventris inferioris sensum stupefaciunt, & non irritant: aut earundem calorem nativũ suffocant. Non purgãt ergo, nisi forte SYMPTOMATICAM excretionem cieant: prostratis facultatibus naturalibus, quibus regi purgatio debebat, & humoribus commotis, vasib; apertis aut erosis cum agri perniciè.

10. An venena possint dari ad certum tempus?

Agellius l. 6. c. 4. Regulum ait Romanis permutationem captivorum dissuasisse, quòd sciret sibi venenum à Carthaginensibus datum, non presentaneum, sed eiusmodi quòd mortem in diem proferret. Ac modum quidem parandi Aconitum, ut ad spatium unius, duorum vel trium mensium interficiat, docet Theop. 9. hist. pl. c. 16. Sciendum tamen: Possè quidem infringi vires veneni, ut non tam cito, post aliquod verò tempus (quòd tamè latitudinem habeat suam.) vires exerat: interim numerum dierum vel mensium tam exactè determinari non posse. Solet autem venenis quædam quasi fræna miscere, quibus

B

bis

His affectio eorum retardetur, ut sunt Juglandes, oliva, Crocus, Sphragis. Juglan-
 des enim & oliva pingui sua glutinositate illud irretiunt & illigant, ne ad Cor
 celeriter properet. Sphragis meatibus internos obstruit, ut ad Exteriora vene-
 rum intro trudatur. Crocus roborat Cor, ne à veneno tam facile superari pos-
 sit. Ut omnino talis admixtione venena tardari posse, sit probabile. Ita scilicet
 Caro in Ventriculo citius concoquitur, admixta sinapi: tardius, admixta
 Omphacio. Hoc enim frigiditate sua calorem nativum hebetat: illud calidi-
 tate sua eundem excitat.

COROLLARIA.

1. *Vfus Antimonij, quem describit Alex. Massari, lib. 7. c. 30. non vide-
tur FVTVS.*
2. *Quod Seneca dicit, 2. quest. nat. cap. 31. Animalia venenosa non ver-
minare: id de vivis potius, quam de mortuis intelligendum. Serpentes
nim & bestiones mortuos à muscis & formicis corrodunt, ac vermes produce-
re, videmus.*
3. *Phylira amorem per se non conciliat.*
4. *Toto errant celo, qui voracitate sua fieri putant, ut omnibus visis repletis
venenum interiora tam facile subire nequeat.*
5. *Malignitas venenosa ab astrorum conditione non pendet.*
6. *Amuleta quaedam persuasione magis, aut imaginatione, quam realiter
& natura sua iuvant.*
7. *Mulieris à venenis & morbis venenatis tardius inficiuntur ab frigi-
ditatem, dum via non ita facile patent.*
8. *Medicus natura minister naturalia tantum habet presidia. Qui plu-
ra crepat, aut divina ea esse, aut magica, aut superstitiosa fateatur oportet.
Divina (immediate scilicet) esse non possunt: Deus, n. hodie per media a-
git: ideo medicinam creavit; & vir prudens non despiciet eam, Syr. 38. 10.
Cor. 12. Hinc illud, Imponant massam ficuum, & sanabitur ulcus. 2. Reg. 20.
1. 38. Magica sunt ligatura sagarum, specula crystallina. Superstitiosa
sunt periammas, ut cruce, & characteris varij, Evangelium S. Iohannis.
Abracatabra, &c. Procul hinc procul ite profani.*

QVÆSTIO.

*An omnium morborum solida medicina sit illa Chymicorum Munia vita-
lis, Elixir vita, Balsamum vitale &c. Petrus Sever. Idea Phil. c. 2. Quercet.
in Pharmac. restituta? Si Galeno fidem nos habere fas est, contrarium ei id
statuendum. Ille siquidem VIII. nat. τὸ πῶς 3. Impossibile est, inquit, inveni-
re pharmacum ad multas affectiones optimum.*

AD DN. RESPONDENTEM.

Dira venena modo digitis qui tangit, habebis
Protinus in seclam vi perimente cutem:
Et necat aspectu Basiliscus; & oscula figens
In thabamo perimit virgo maligna procos.
Ab procul hinc iuvenes, ne vos malus auferat error
Precipite sq. sua virginitate trahat.
Tu, qui NATVRAM RERV M Scrutaris acutè,
Percurris manibus tetra venena tuis,
HERVVIGI, calum, Pontum, terramq. pererrans
Protrahis è latebris atra venena suis.
Attamen hinc, mirum, non conspurcare. Venena
Nulla; sed ore tuo dulcia mella fluunt.

HELLAS PVTSCHIVS Antuerpianus.

A D E V N D E M

Anagramma binum.

TOBIAS HERVVIGIUS.

Aevi surgis obitu.

I: rato vigebis usu.

Ipsa etiam Mundi quassata senecta Veneno
Persidia, lapsu corruet acta gravi.
Corruet; Interea magno conamine surgis
HERVVIGI, hoc ipso flebilis Aevi obitu.
Testis Apollo mihi; testes & Apollinis artes;
Quid multis & genio testis es ipse tuo.
Maeste animi, HERVVIGI! te secla futura beabunt:
Maeste! tuas laudes fama loquetur anus.
Es spes Pæonidum! sic arte vigebis: & usu
Grande rato exoriens appetit astra decus.

M. IOAN. - CHRISTOPH. GELLINGIUS.

Nh 1235

000

f

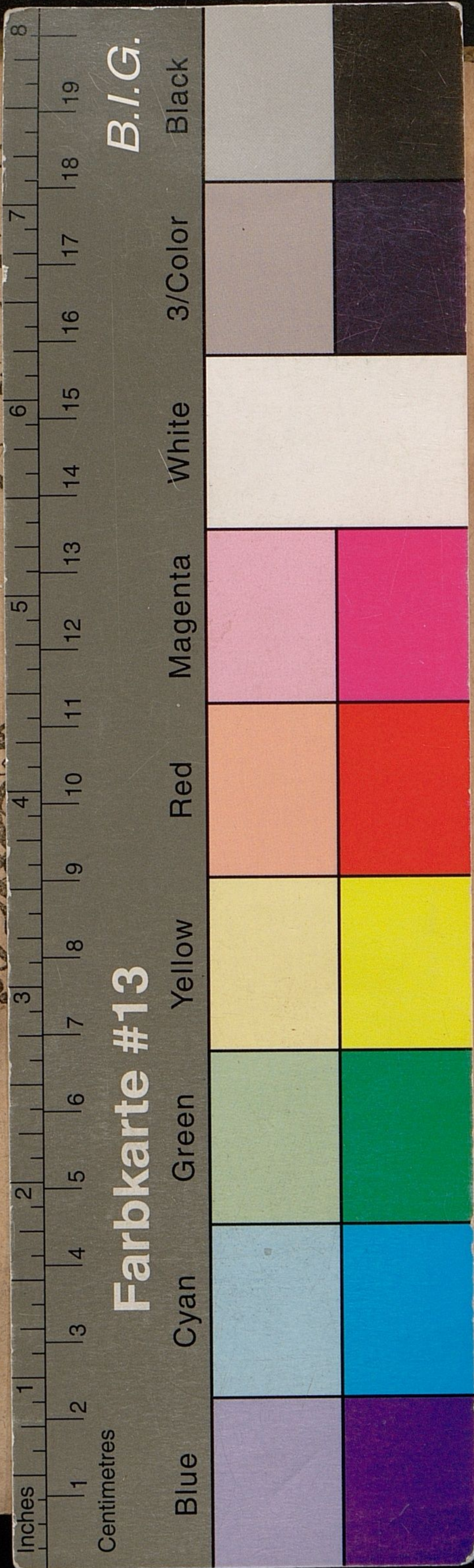

ULB Halle 3
 002 819 279

an 31 nur Verknüpfung A → OL
 41-5 # 40 Stück
 f23

VD 17 Ne

^{xix}
DECAS
 Quæstionum Medico-physicarum
 DE
VENENIS IN GENERE.
Quas
D. O. M. A.
 . . . *SVB PRÆSIDIO*
CLARISSIMI ET DOCTISSIMI VIRI,
 Dn. SIMONIS PETISCI, M. D. MATHEMA-
 tum in Celeberrimâ Heidelberg. Academia Pro-
 fessoris, Facultatisque Philosophicæ ibidem
 pro tempore Decani spectabilis; Pa-
 troni sui observandi,
Publico Philosophorum & Medicorum examini
subiicit
TOBIAS HERVVIGIVS Servestanus,
 Φιλίατρος. P. C.
Ad diem XXVI. Ianuarij.
 IN AVLA MEDICA.

HEIDELBERGAE,
 E Typographeio Iohannis Lancelloti.
 MDCCLXV.

*Ornatiss. Viro,
 Dn. Joanni Breiten-
 bario, p. fratri
 suo cariss*

17 *Autor*

